

В. У. Земянко

НАВУЧАННЕ АРФАГРАФІІ
БЕЛАРУСКАЙ МОВЫ
Ў 5–11 КЛАСАХ: ТЭОРЫЯ
І ПРАКТЫКА

РЕПОЗИТОРІЙ
ІНСТЫТУ

Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь

Навукова-метадычная ўстанова «Нацыянальны інстытут адукацыі»

Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь

В.У. Зелянко

НАВУЧАННЕ АРФАГРАФІІ БЕЛАРУСКАЙ МОВЫ

Ў 5–11 КЛАСАХ: ТЭОРЫЯ І ПРАКТЫКА

МАНАГРАФІЯ

Мінск

"ІВЦ Мінфіна"

2016

УДК 372.8:811.161.3(072)

Зелянко, В. У. Навучанне арфаграфіі беларускай мовы ў 5–11 класах: тэорыя і практыка : манаграфія / В. У. Зелянко. – Мінск : ІВЦ Мінфіна, 2016. – 194 с. ISBN 978-985-7133-93-2.

У манаграфіі прадстаўлена лінгваметадычная сістэма навучання беларускай арфаграфіі ў 5–11 класах устаноў агульнай сярэдняй адукацыі. Зыходзячы з прынцыпаў беларускага правапісу аўтарам выдзелены напрамкі і прынцыпы навучання беларускай арфаграфіі; прааналізаваны і ўдакладнены змест навучання, накіраваны на фарміраванне і развіццё арфаграфічнай пісьменнасці вучняў; распрацаваны лінгваметадычныя сродкі навучання беларускай арфаграфіі.

Выданне прызначана для настаўнікаў беларускай мовы і літаратуры ўстаноў агульнай сярэдняй адукацыі, выкладчыкаў і студэнтаў філалагічных факультэтаў устаноў вышэйшай адукацыі, выкладчыкаў інстытутаў развіцця адукацыі, навуковых работнікаў, якія займаюцца праблемамі лінгваметодыкі.

Табл. 15. Іл. 30. Бібл. 177 назв.

Друкуецца па рашэнні вучонага савета Навукова-метадычнай установы «Нацыянальны інстытут адукацыі» Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь. Пракакол № 2 ад 28.06.2016 г.

Рэцэнзенты:

доктар педагагічных навук, прафесар, галоўны навуковы супрацоўнік лабараторыі гуманітарнай адукацыі Навукова-метадычнай установы «Нацыянальны інстытут адукацыі» Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь, заслужаны дзеяч навукі Рэспублікі Беларусь **Л. А. Мурына**;

член-карэспандэнт НАН Беларусі, доктар філалагічных навук, прафесар, першы намеснік дырэктара па навуковай рабоце Дзяржаўнай навуковай установы «Цэнтр даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры НАН Беларусі» **А. А. Лукашанец**;

кандыдат педагагічных навук, дацэнт, дацэнт кафедры сучаснай беларускай мовы Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта **С. М. Якуба**

УДК 372.8:811.161.3(072)

ISBN 978-985-7133-93-2

© Зелянко В.У., 2016

© Афармленне.

УП «ІВЦ Мінфіна», 2016

ЗМЕСТ

УВІДУШНЫ	4
ГЛАВА 1. ТЭАРЭТЫЧНЫЯ АСНОВЫ НАВУЧАННЯ БЕЛАРУСКАЙ АРФАГРАФІІ ВУЧНЯЎ УСТАНОЎ АГУЛЬнай СЯРЭДняй АДУКАЦЫі	7
1.1. Асаблівасці беларускага правапісу як лінгвістычная аснова метадыкі навучання арфаграфіі беларускай мовы.....	7
1.2. Фанетыка-арфаэпічны напрамак у навучанні беларускай арфаграфіі ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі.....	15
1.3. Марфеміка-граматычны напрамак у навучанні беларускай арфаграфіі ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі.....	24
1.4. Лексіка-семантычны напрамак у навучанні беларускай арфаграфіі ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі.....	32
1.5. Этымалагічны напрамак у навучанні беларускай арфаграфіі ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі.....	39
ГЛАВА 2. ЗМЕСТ НАВУЧАННЯ БЕЛАРУСКАЙ АРФАГРАФІІ ВА ўСТАНОВАХ АГУЛЬнай СЯРЭДняй АДУКАЦЫі.....	49
2.1. Арфаграфічныя веды як кампанент зместу навучання беларускай арфаграфіі ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі.....	49
2.2. Арфаграфічныя правілы ў структуры зместу навучання беларускай арфаграфіі ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі..	57
2.3. Дзейнасны складнік зместу навучання беларускай арфаграфіі ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі: арфаграфічныя ўменні і навыкі	68
2.4. Тыпалогія практыкаванняў, накіраваных на рэалізацыю метадычных напрамкаў навучання беларускай арфаграфіі	75
ГЛАВА 3. МЕТАДЫКА НАВУЧАННЯ БЕЛАРУСКАЙ АРФАГРАФІІ ВУЧНЯЎ УСТАНОЎ АГУЛЬнай СЯРЭДняй АДУКАЦЫі	90
3.1. Методыка рэалізацыі фанетыка-арфаэпічнага напрамку ў навучанні беларускай арфаграфіі	90
3.2. Методыка рэалізацыі марфеміка-граматычнага напрамку ў навучанні беларускай арфаграфіі	112
3.3. Методыка рэалізацыі лексіка-семантычнага напрамку ў навучанні беларускай арфаграфіі	135
3.4. Методыка рэалізацыі этымалагічнага напрамку ў навучанні беларускай арфаграфіі	150
3.5. Дыдактычны патэнцыял інтэрактыўнай дошкі ў рэалізацыі метадычных напрамкаў навучання беларускай арфаграфіі	166
ЗАКЛЮЧЭННЕ	178
СПІС ВЫКАРЫСТАНЫХ КРЫНІЦ	181